

Datum: Rijeka, 13. lipnja 2025.

Kolegij: Koncepti i modeli palijativne skrbi starijih

Voditelj: Bojan Miletić

e-mail voditelja: bojan.miletic@uniri.hr

Katedra: Katedra za kliničke medicinske znanosti I

Studij: Sveučilišni diplomski studiji - Sestrinstvo - Gerontologija i palijativna skrb starijih

Godina studija: 2

Akadska godina: 2025./2026.

IZVEDBENI NASTAVNI PLAN

Podaci o kolegiju (kratak opis kolegija, opće upute, gdje se i u kojem obliku organizira nastava, potreban pribor, upute o pohađanju i pripremi za nastavu, obveze studenata i sl.):

Kolegij Koncepti i modeli palijativne skrbi starijih je obvezatni kolegij na drugoj godini Diplomskog sveučilišnog studija Sestrinstvo- Gerontologija i palijativna skrb starijih u opsegu od 105 sati organiziranih u obliku predavanja, seminara i vježbi.

Ciljevi predmeta su:

- upoznati studente s osnovnim načelima i konceptima palijativne skrbi, koja afirmiraju život i omogućavaju sustav potpore s ciljem da pacijenti žive što aktivnije do smrti, s posebnim naglaskom na kvalitetu života pacijenata i njihovih obitelji.
- upoznati studente s modelima organizacije palijativne skrbi starijih na svim razinama zdravstvene zaštite: primarnoj, sekundarnoj i tercijarnoj razini.
- upoznati studente s važnošću bioetičkog promišljanja i donošenja etičkih odluka i naglaskom na očuvanju i zaštiti autonomije, identiteta i integriteta palijativnog pacijenta.
- upoznati studente s etičkim i društvenim odgovornostima u obavljanju sestrinske uloge u društvu
- prepoznavanje fizičkih, psiholoških, socijalnih i duhovnih pitanja koja utječu na starije osobe u palijativnoj skrbi i njihove obitelji.
- prepoznavanje osobnih preispitivanja, kao i vlastitih moralnih i duhovnih uvjerenja.
- upoznati studente sa znanjima i vještinama neophodnima u skrbi za palijativnog pacijenta i njegovu obitelj u posljednjih 24-48 sata života pacijenta, nakon smrti pacijenta te u procesu žalovanja.
- upoznati studente o važnosti kontinuirane edukacije, kritičke refleksije vlastitog profesionalnog rada i istraživačke aktivnosti u palijativnoj skrbi.

Izvršavanjem svih nastavnih aktivnosti te položenim završnim ispitom student stječe 6 ECTS bodova.

Očekivani ishodi učenja za predmet jesu:

- primijeniti načela palijativne skrbi koja afirmiraju život i omogućavaju sustav potpore kojipacijentima pomaže da žive što aktivnije do smrti, s naglaskom na kvalitetu života pacijenata i njihovih obitelji

- identificirati modele organizacije palijativne skrbi starijih na svim razinama zdravstvene zaštite i socijalnih ustanova i primijeniti modele palijativnog pristupa
- argumentirati važnost očuvanje i zaštita autonomije, identiteta i integriteta pacijenta palijativne skrbi i kritički pristup donošenja etičkih odluka
- identificirati važnost fizičkih, socijalnih, psiholoških i duhovnih pitanja palijativnih pacijenata i njihovih članova obitelji
- svladati primjenu teorijskih, stručnih i znanstvenih znanja te vještina u praktičnim primjerima i slučajevima vezanim za ostvarivanje sestrinske uloge u palijativnoj skrbi
- primijeniti metodologiju supervizije medicinskih sestara/tehničara
- razviti sposobnost istraživanja i primjene stručnih i znanstvenih spoznaja u profesionalnom razvoju sestrinstva u podrčki palijativne skrbi
- razviti kritičko i etičko vrednovanje primjene načela i standarda sestrinske profesije

Popis obvezne ispitne literature:

1. Preporuke za standarde i normative za palijativnu skrb - Preporuke Europskog udruženja za palijativnu skrb. Dostupno na: <https://eapcnet.eu/publications/>
2. Ministarstvo zdravstva. Nacionalni program razvoja palijativne skrbi RH 2017-2020. Dostupno na: <https://zdravlje.gov.hr/UserDocsImages/2018%20Programi%20i%20projekti/NP%20RAZVOJA%20PALIJATIVNE%20SKRBI%20RH%202017-2020-%20usvojen%2018.10.2017..pdf>
3. Morana Brkljačić ; Mirko Šamija, Borislav Belev, Marija Strnad, Tomislav Čengi. Palijativna medicina : Temeljna načela i organizacija, Klinički pristup terminalnom bolesniku, Medicinska etika. Markulin d.o.o., Sveučilište u Rijeci, Zaklada Onkologija, 2013.

Popis dopunske literature:

1. Šamija M, Nemet D i suradnici. Potporno i palijativno liječenje onkoloških bolesnika. Medicinska naklada, Zagreb, 2010.
2. Đorđević V, Braš M, Brajković L. Palijativna skrb: Mostovi nade i čovječnosti. Roketa, Zagreb, 2012.
3. Gawande A. Prolaznost. Mozaik knjiga, Zagreb, 2016.
4. S Husić, S Matić. Tretman karcinomske boli u palijativnoj medicine. Ljubuški, 2015.
5. S Husić, DŽ Ljuca. Palijativna medicina u terminalnom stadiju karcinomske bolesti kod žena. Tuzla, 2012.

Nastavni plan:

Popis predavanja (s naslovima i pojašnjenjem):

P1. Uvod u palijativnu skrb

Cilj je upoznati se s definicijom i načelima palijativne skrbi, njezinim povijesnim razvojem i osnovnim konceptima.

P2. Organizacija palijativne skrbi

Cilj je upoznati se s primarnom, sekundarnom i tercijarnom razinom palijativne skrbi i modelima organizacije kroz usporedbu različitih sustava (npr. sustava u GB, SAD, Švedskoj, zemlje u okruženju)

P3. Kvaliteta života u palijativnoj skrbi

Cilj je upoznati se s definicijom i načinom mjerenja kvalitete života te čimbenicima koji utječu na kvalitetu života pacijenata u palijativnoj skrbi (npr. kroz studija slučaja pacijenta s uznapredovalom malignom bolešću)

P4. Procjena potreba za palijativnom skrbi

Cilj je upoznati se s načinom identifikacije palijativnih pacijenata te alatima i metodama za procjenu potreba pacijenta (npr. primjenom Palliative Performance Scale u procjeni potreba).

P5. Fizički simptomi i njihovo ublažavanje

Cilj je upoznati se s čestim simptomima kod palijativnih pacijenata kao što su bol, mučnina, dispneja, umor, kongnitivni poremećaji te farmakološkim i nefarmakološkim metodama u pristupu palijativnoj skrbi (npr. kroz pristup liječenju kronične boli kod pacijenata s metastazama)

P6. Psihološka i duhovna podrška u palijativnoj skrbi

Cilj je upoznati se s psihološkim i duhovnim potrebama pacijenata i obitelji, tehnikama pružanja podrške (npr. korištenjem kognitivno-bihevioralne terapije za anksioznost) i resursima koji su na raspolaganju

P7. Socijalna podrška i prava pacijenata, Etika u palijativnoj skrbi, Autonomija i integritet pacijenta

Cilj je upoznati se sa socijalnim uslugama i pravima iz socijalne skrbi te zakonskim skrbništvom (npr. prava pacijenata na socijalne usluge u Hrvatskoj), upoznati se s bioetičkim načelima (npr. Etika i odluke o prekidu terapije kod terminalno bolesnih pacijenata) i pravima pacijenta.

P8. Komunikacija u palijativnoj skrbi, Pet uobičajenih reakcija umirućih

Cilj je upoznati se s principima vođenja teških razgovora s pacijentima i obiteljima i komunikacijskim vještinama (npr. pristup razgovoru o prognozi sa starijim pacijentom).

P9. Briga za sebe i prevencija izgaranja

Cilj je upoznati se s principima edukacije i samoizgradnje i strategijama prevencije izgaranja (npr. programi za prevenciju izgaranja za zdravstvene radnike).

P10. Uloga sestrinske skrbi u palijativnoj skrbi

Cilj je upoznati se s ulogom medicinske sestra kao dio multidisciplinarnog tima i specifičnostima sestrinske intervencije (npr. uloga medicinske sestre u kontroli simptoma).

P11. Podrška obitelji u procesu žalovanja

Cilj je upoznati se s fazama žalovanja i osnovama podrške obiteljima nakon smrti pacijenta (npr. programi podrške za obitelji nakon gubitka voljene osobe).

P12. Prava i zakoni u palijativnoj skrbi

Cilj je upoznati se s pravima pacijenata u palijativnoj skrbi (npr. Zakon o palijativnoj skrbi u Hrvatskoj).

P13. Procjena simptoma u palijativnoj skrbi

Cilj je upoznati se s multidisciplinarnim pristupom u procjeni i liječenju boli

P14. Uzaludni postupci u palijativnoj skrbi

Cilj je upoznati se s definiranjem i identifikacijom te pristupom uzaludnim postupcima (npr. diskusija o uzaludnim postupcima na kraju života).

P15. Kritička refleksija i kontinuirana edukacija

Cilj je upoznati se s važnošću refleksije i kontinuirane edukacije u palijativnoj skrbi

P16. Palijativna skrb u terminalnoj fazi života, proces žalovanja

Cilj je upoznati se sa specifičnim potrebama u posljednjih 48/24 sata, intervencijom i podrškom (npr. protokol za njegu u posljednjim satima života) te procesom žalovanja

P17. Supervizija i podrška profesionalcima

Cilj je upoznati se s ulogom supervizije i podrškom zdravstvenim djelatnicima

P18. Palijativna skrb u različitim kulturološkim kontekstima

Cilj je upoznati se s kulturološkim razlikama u pristupu palijativnoj skrbi (npr. podrška za migrante)

P19. Integracija palijativne skrbi u zdravstveni sustav

Cilj je upoznati se s mjestom palijativne skrbi unutar zdravstvenog sustava i suradnjom s drugim sektorima (npr. Integracija palijativne skrbi u bolnički sustav).

P20. Istraživanje u palijativnoj skrbi

Cilj je upoznati se s trenutnim istraživanjima i metodologiji istraživanja u palijativnoj skrbi

Popis seminara s pojašnjenjem:

S1. Uvod u palijativnu skrb

Cilj je kroz analizu slučajeva upoznati se s osnovnim načelima palijativne skrbi i pristupu bolesniku.

S2. Modeli organizacije palijativne skrbi

Cilj je kroz analizu slučajeva upoznati se s modelima organizacije palijativne skrbi i suradnju pojedinih elemenata u sustavu palijativne skrbi.

S3. Studija slučaja: Kvaliteta života

Cilj je kroz analizu slučajeva upoznati se s načinima procjene kvalitete života u sustavu palijativne skrbi.

S4. Procjena potreba za palijativnom skrbi

Cilj je kroz analizu slučajeva upoznati se s načinima procjene potrebe za palijativnom skrbi u pacijenata s različitim komorbiditetima (npr. maligna bolest, terminalno srčano zatajenje)

S5. Fizički simptomi

Cilj je kroz analizu slučajeva upoznati se s pristupom tretmanu različitim fizičkim simptomima koje razvijaju pacijenti u palijativnoj skrbi.

S6. Psihološka i socijalna podrška, Etika u palijativnoj skrbi

Cilj je kroz analizu slučajeva upoznati se sa socijalnim i psihološkim mjerama podrške te pravima pacijenata i etičkim dilemama.

S7. Radionica: Prevencija izgaranja

Cilj je upoznati se s tehnikama brige o zdravstvenom osoblju i potencijalnim opasnostima prilikom rada u palijativnoj skrbi.

Popis vježbi s pojašnjenjem:

V1. Procjena palijativnog pacijenta

Cilj je kroz simulaciju i prikaz praktičnog slučaja procijeniti potrebu i izraditi plan skrbi za pacijenta u palijativnoj skrbi.

V2. Fizički simptomi

Cilj je kroz simulaciju i prikaz praktičnog slučaja izraditi plan intervencija za pacijenta s fizičkim simptomima koje razvija u palijativnoj skrbi.

V3. Komunikacija s pacijentom i obitelji

Cilj je kroz simulaciju i prikaz praktičnog slučaja prikazati način vođenja razgovora s pacijentom i obitelji.

V4. Psihološka, duhovna i socijalna podrška

Cilj je kroz simulaciju i prikaz praktičnog slučaja definirati potrebe, odrediti mjere podrške u skladu s potrebama pacijenta u palijativnoj skrbi.

V5. Etika u praksi, Autonomija pacijenta

Cilj je kroz simulaciju i prikaz praktičnog slučaja definirati prava i podršku uz poštivanje želja pacijenta u palijativnoj skrbi.

V6. Podrška u terminalnoj fazi

Cilj je kroz simulaciju i prikaz praktičnog slučaja definirati specifične intervencije u posljednjim satima/danima života pacijenta u palijativnoj skrbi.

V7. Vježba: Kvaliteta života

Cilj je kroz simulaciju i prikaz praktičnog slučaja definirati metode mjerenja kvalitete života pacijenta u palijativnoj skrbi.

Obveze studenata:

Studenti su obvezni redovito pohađati nastavu i aktivno sudjelovati u nastavi te izraditi seminarski rad prema predloženim temama.

Ispit (način polaganja ispita, opis pisanog/usmenog/praktičnog dijela ispita, način bodovanja, kriterij ocjenjivanja):

ECTS bodovni sustav ocjenjivanja: Ocjenjivanje studenata provodi se prema važećem Pravilniku o studijima Sveučilišta u Rijeci, te prema Pravilniku o ocjenjivanju studenata na Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci.

Tijekom nastave student/ica može ostvariti maksimalno 50 bodova:

A - pohađanje nastave – 10 bodova

B - seminarski rad - 40 bodova

U seminarskom dijelu nastave za sadržaj, strukturu i izvedbu prezentacije studentica/student može maksimalno ostvariti 30 bodova, dok za kritički osvrt na seminarsku temu može ostvariti maksimalno 10 bodova.

Završni ispit je pismeni, sastoji se od 40 pitanja, sa zaokruživanjem jednog točnog odgovora te nosi 50 ocjenskih bodova.

Za prolaz na završnom ispitu i konačno ocjenjivanje student/ica na završnom ispitu mora biti pozitivno ocijenjen/a i ostvariti minimum od 50% točno riješenih pitanja.

Ocjenjivanje u ECTS sustavu obavlja se apsolutnom raspodjelom, odnosno na temelju konačnog postignuća:

A – 90 - 100% bodova

B – 75 - 89,9% bodova

C – 60 – 74,9% bodova

D – 50 - 59,9% bodova

F – 0 – 49,9 % bodova

Ocjene u ECTS sustavu prevode se u brojčani sustav na sljedeći način:

A = izvrstan (5)

B = vrlo dobar (4)
C = dobar (3)
D = dovoljan (2)
F = nedovoljan (1)

Mogućnost izvođenja nastave na stranom jeziku:

-

Ostale napomene (vezane uz kolegij) važne za studente:

Provođenje studentskih anketa i evaluacija podataka: Po završetku kolegija Odbor za upravljanje i unaprjeđenje kvalitete provodi studentsku anketu o kvaliteti nastavnog procesa i nastavnika koji su sudjelovali u izvođenju nastave ovog predmeta više od 30%.
Analiza rezultata postignutih na ispitima. Rezultati ispita mogu dati informacije o određenim nedostacima u sadržaju predmeta ili poteškoćama u razumijevanju određenih koncepata – ispitivanje će se provoditi „multiple choice“ testom

SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (za akademsku 2025./2026. godinu)

Raspored nastave

Datum	Predavanja (vrijeme i mjesto)	Seminari (vrijeme i mjesto)	Vježbe (vrijeme i mjesto)	Nastavnik
30.01.2026. (pet)	P 1,2,3 14-19 Z4			Izv. prof. dr. sc. Bojan Miletić, dr. med.
31.01.2026. (sub)	P 4,5 14-17 Z4			Doc. dr. sc. Mirjana Katušin-Lončarić, dr. med.
13.02.2026. (pet)	P 6,7,8 14-19 Z3			Sara Karmel, mag. med. techn. Izv. prof. dr. sc. Bojan Miletić, dr. med.
14.02.2026. (sub)	P 9-10 14-17 FZSRI Z5			Izv. prof. dr. sc. Bojan Miletić, dr. med.
26.02.2026. (čet)	P 11,12,15 14-19 Z3			Izv. prof. dr. sc. Samir Husić, dr. med.

28.02.2026. (sub)	P 13,14 14-17 FZSRI Z3			Doc. dr. sc. Mirjana Katušin-Lončarić, dr. med.
12.03.2026. (čet)	P 16,18,19 15-19 Z1			Izv. prof. dr. sc. Bojan Miletić, dr. med.
14.03.2026. (sub)	P 17, 20 14-17 FZSRI Z3			Izv. prof. dr. sc. Bojan Miletić, dr. med.
27.03.2026. (pet)			V 1-3 08-13 Z2	Viši predavač Rozmari Tusić, mag. med. techn.
28.03.2026. (sub)			V 4-5 08-11 Z4	Viši predavač Rozmari Tusić, mag. med. techn.
10.04.2026. (pet)			V 6-8 15-20 Z4	Viši predavač Rozmari Tusić, mag. med. techn.
11.04.2026. (sub)			V 9-10 14-17 Z4	Viši predavač Rozmari Tusić, mag. med. techn.
16.04.2026. (čet)		S 1-4 13-19 Z6		Izv. prof. dr. sc. Samir Husić, dr. med.
17.04.2026. (pet)		S 5-7 15-19 Z3		Izv. prof. dr. sc. Samir Husić, dr. med.
18.04.2026. (sub)		S 8 15-17 FZSRI		Izv. prof. dr. sc. Bojan Miletić, dr. med.

Popis predavanja, seminara i vježbi:

P	PREDAVANJA (tema predavanja)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
P1	Uvod u palijativnu skrb	2	FZSRI
P2	Organizacija palijativne skrbi	2	FZSRI
P3	Kvaliteta života u palijativnoj skrbi	2	FZSRI
P4	Procjena potreba za palijativnom skrbi	2	FZSRI
P5	Fizički simptomi i njihovo ublažavanje	2	FZSRI
P6	Psihološka i duhovna podrška u palijativnoj skrbi	2	FZSRI
P7	Socijalna podrška i prava pacijenata, Etika u palijativnoj skrbi, Autonomija i integritet pacijenta	2	FZSRI
P8	Komunikacija u palijativnoj skrbi, Pet uobičajenih reakcija umirućih	2	FZSRI
P9	Briga za sebe i prevencija izgaranja	2	ONLINE
P10	Uloga sestrinske skrbi u palijativnoj skrbi	2	ONLINE
P11	Podrška obitelji u procesu žalovanja	2	FZSRI
P12	Prava i zakoni u palijativnoj skrbi	2	FZSRI
P13	Procjena simptoma u palijativnoj skrbi	2	FZSRI
P14	Uzaludni postupci u palijativnoj skrbi	2	FZSRI
P15	Kritička refleksija i kontinuirana edukacija	2	FZSRI
P16	Palijativna skrb u terminalnoj fazi života, proces žalovanja	2	FZSRI
P17	Supervizija i podrška profesionalcima	2	ONLINE
P18	Palijativna skrb u različitim kulturološkim kontekstima	2	FZSRI

	Ukupan broj sati predavanja	40	
--	------------------------------------	-----------	--

S	SEMINARI (tema seminara)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
S1	S1. Diskusija: Uvod u palijativnu skrb	2	FZSRI
S2	S2. Radionica: Modeli organizacije palijativne skrbi	2	FZSRI
S3	S3. Studija slučaja: Kvaliteta života	2	FZSRI
S4	S4. Procjena potreba za palijativnom skrbi	2	FZSRI
S5	S5. Simulacija: Fizički simptomi	3	FZSRI
S6	S6. Radionica: Psihološka i socijalna podrška, Etika u palijativnoj skrbi	2	FZSRI
S7	S7. Radionica: Prevencija izgaranja	2	FZSRI
	Ukupan broj sati seminara	15	

V	VJEŽBE (tema vježbe)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
V1	V1. Simulacija: Procjena palijativnog pacijenta	3	FZSRI
V2	V2. Vježba: Fizički simptomi	3	FZSRI
V3	V3. Simulacija: Komunikacija s pacijentom i obitelji	3	FZSRI
V4	V4. Vježba: Psihološka, duhovna i socijalna podrška	3	FZSRI

V5	V5. Simulacija: Etika u praksi, Autonomija pacijenta	3	FZSRI
V6	V6. Vježba: Podrška u terminalnoj fazi	3	FZSRI
V17	V7. Vježba: Kvaliteta života	2	FZSRI
	Ukupan broj sati vježbi	20	

	ISPITNI TERMINI (završni ispit)
1.	24.04.2026.
2.	07.05.2026.
3.	04.06.2026.
4.	03.09.2026.